

ABONAMENTUL:
 Pe un an . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . . 40.— franci.
 Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
 și ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi Nr.1/a

INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.

Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscriptele nu se in-
 napoiază.

Moții.

De Al. Clura.

Ai zăbovit vre-odată, cetitorule, în vremea din urmă, prin Alba-Iulia; în vremea din urmă, când furia războiului mondial a rupt toate zăgazurile vremilor de pace?

Îți aduci aminte atunci, când scoborai treptele vagonului, la trenul de trei, ce aglomerație nespusă era la gară? Un amestec vavilonic de soldați, de țărani în straie albe și de femei cu cămăși cusute cu negru, cu cătrințe roșii, cum se poartă pe Valea Ampoiului, și mai ales, dincolo de Dealu-Mare, până departe în creierul munților, la poalele Găinei. Te oprești buimăcit în acest amestec de lume; nu mai ai răgaz să iai o birje sau un omnibus și te pomenesti pe asfaltul ce duce la oraș, în mijlocul perechilor de soldați plini de praf și femei cu desagii în spate, cum trec alături, ținându-se de subsuori și povestindu-și în taină. Ei nu iau calea spre drumul de țară, ci se abat dealungul șinelor strâmte a trenului de munte, ce duce spre Zlatna. Cu cât te apropii mai mult de noua stațiune, cu atât perechile sunt tot mai dese dealungul liniei ferate, oprindu-se la umbra tufarilor, reslătându-se apoi pe cărările lăturalnice, ce duc deadreptul în cetate. În preajma gării vezi un sat românesc, poposind la umbra salcâmilor și ale vechilor ziduri, atât de impunătoare, pe vremuri. Trenul din jos sosește abia într'un târziu... și atunci vezi cum se coboară din vagoanele liliputane Moții trupeși, într'un amestec surprinzător, bătrâni cu pletele cărunte, întovărășindu-și rudele și prietenii: bărbați în floarea vârstei, cu fire argintii pe

la tâmple, feciori zdraveni cu spatele late și flăcăiandrii cu o ușoară umbră de mustețe aurii, deasupra gurei lor de copil.

Și femei cu fețele palide sau îmbujorate, cu ochii scânteietori sau plânși — și chiote și țipete... și lacrimi!

Convoiul pornește spre cetate... îi urmărești până la poarta a treia și aici îi pierzi din vedere, atât sunt de mulți. Straiele țărănești se amestecă cu uniformele militare; iile femeilor strălucesc albe în amurg, în aglomerația bluzelor pământii ale soldaților. Din șanțuri, de prin cazărmi s'aud țipete smuncite în nemțește și ungurește, în vreme-ce rezerviștii își urmează poveștile lor duioase, sub cele dintâi scripuri a stelelor...

Aceștia sunt cei ce vin.

Cât pentru cei cari pleacă pe câmpul de războiu, îi întâlnești tot așa de des, umplând trenurile de povară, urcând treptii tăcuți și îngândurați, cu gândul la moartea ce-i aștepta, pe țarmuri străine.

Câte trenuri de aceste au plecat cu Moții viteji și câte au să mai plece de aci înainte!

Cătunele din creierii munților rămân departe în urmă... nevasta se mai tânguie o vreme răzimată de un părete.. apoi s'a sfârșit totul. Gândul la cei de acasă stăruie o vreme, până ce luptătorii ajung în linia de foc. Atunci un suflu rece, ca apele Lethei, le spulberă toată duioșia; gândul la cei de acasă nu mai stăruie...

Ochii li se întunecă, fruntea li se posomorește. Ca prin vis își aduc aminte de vorbele de laudă, ce le-au auzit dela comandant: apărarea patriei... dușmanul... răsplata vitejilor... împăratul.

Și în sufletul lor cinstit și drept, cuvintele aceste se încheagă într'un înțeles mângâietor: țara e în primejdie, împăratul le-a cerut ajutorul, cum l'a cerut și părinților lor; dușmanul va fi zdrobit... și va veni atunci și peste noi zile mai bune... Se gândesc atunci la traiul lor muncit din zilele din urmă... la pădurile de cari nu aveau parte, la dreptul de pășune... și nu mai au nici o clipă de îndoială.

Sângele începe să fiarbă în vinele lor... zile de suferințe și de împotrivire dărză le trec prin minte... la țipetul goanei ei se năpustesc în fața morții sigure, cu ochii încruntați, cu fălcile înțeleștate... Nu se mai gândesc la moarte... ei știu acum prea bine, că dacă va fi să se prăbușească, rămân în urma lor neveste și copii și nepoți, cari vor avea o viață mai bună și mai îndestulată ca a lor.

Și asta le era de ajuns.

Toată furia atavică a vechilor legionari se deslănțuia acum ca un puhoiu cutropitor, când Moții, cu sufletul lor cinstit își concentrau toată ființa lor într'un singur gând: să biruiască, sau să moară!

Așa au plecat Moții dela regimentul al 50-lea din Bălgrad, să-și apere patria și să astupe gura tuturor bârfitorilor, cari trăgeau la îndoială vitejia neamului nostru.

Câte mii și mii din ei s'au pierdut pe câmpiile Galiției, până ce eroismul lor supraomenesc dela *Ivangorod* a câștigat lauri nemuritori, și a făcut să răsune de gloria lor toate foile străine dela Berlin până la Budapesta — și până dincolo de hotarele acestor împărății.

Ei și-au făcut datoria cu sfințenie.

Din zile de mărire...

Frontul sud-vestic, luna August, 1915.

Un an de zile s'a împlinit acum. Un cutremur general a trebuit să vină, ca să se afirme unitatea popoarelor de sub cârma Habsburgilor. Repede ne-am desmeticit din zăpăceala stărnită de evenimentele zilelor prime și nedumerirea, care la început ne brăzda fruntea, s'a pierdut, iar acum cu încredere privim în viitor. Actele principale ale piesei s'au desfășurat, focul bengalic al inamicului s'a prefăcut la noi în sămânța roditoare, din care crește rodul încordărilor noastre: învingerea.

Și acum la anul, când ne ridicăm rugăciunile către Atotputernicul, sburăm cu gândul la ai noștri. Câte mame, neveste și copii, cu ochii inecați în lacrimi își îndreaptă privirile pline de speranțe, departe, Dzeu știe, spre care câmp de luptă, și își trimit suspinele către iubii îndepărtați. Veacuri întregi se va vorbi despre mulțimele adunate ca răspuns la cuvântul împărătesc. „Popoarele mele” ca un roi puternic au grăbit întru apărarea hotarelor amenințate. Românul dinastic și cu credință neclintită către glia strămoșească, — martorul îndurărilor noastre, — a îmbrățișat pe ai săi și a intrat sub arme. Bubuiau tunurile când s'a făcut podul peste Dunărea străbună și „bătaia” a pornit.

Acum cuvinte de mulțumită se ridică către ceriul înseninat, când avem dovada, cea mult grăitoare, a acestor zile de mărire.

O, ceva deosebit e războiul! Măsura cea mai sigură cum palpită inima unei țări, termometrul avântului, care împintenează omul la fapte gigantice, icoana mai fidelă a încordărilor, de care e capabilă țara. Departe de câmpul de operațiuni creiera formărilor nouă: pregătirea, instruirea, ajustarea, apoi un rămas bun, învagonarea instradarea și descălecare în raionul comandatei de etapă... Și aici câtă variație! Ciorzi, turme, hergelii, tren, muniție, brutării, instituțiuni sanitare, birouri, ordonante, automobile, fire telegrafice, telefonice, „Hilfsplatz”-ul adesea amintit și apoi frontul. Aranjarea acestora se deosebește oare? E vorbă de linie de apărare sau atac. Așa se desvoltă, ca triumghiul lui Pascal. Uniunea la ambii combatanți, e undeva în „Hinterland” și se termină la șirul orizontal, la linia de foc.

Și acolo e războiul!...

Tunurile bubue. Granate cu efect moral in-fiorător, șrapnele cu explozii înspăimântătoare sunt muzica obișnuită. Ropot de pușcă, acompaniat de comande, vorbe de încurajare, vaete. Iar asaltul? E fotografia, cum se luptă omul de odinioară. Sună trâmbițele, baionetele scripesc, un „Hurra” puternic și rostul luptei s'a decis.

Până acum nu știu cu câte vieți și cu câte suferințe a fost pecetluit acest eroism.

„Cartea de aur” a armatei noastre va menționa însă precis numele vitejilor — vii sau morți — și spiritul dreptății, care susține și duce la izbândă soarta neamurilor ce cred și trebuie să creadă într'un viitor mai bun, va răsplăti, la vremea sa, după vrednicie, atâtea jertfe de eroism legendar.

Ne închinăm vitejei voastre, Moți gorioși, cari și de data asta ați dovedit lumii, de ce sunt capabili odraslele acvilelor romane, când „urlă la vale” din creerii munților!

Războiul și statele balcanice.

— Un articol al ziarului „Corriere della Sera”.

Agentia italiană a trimis ziarelor cuprinsul unui articol al ziarului „Corriere della Sera” asupra atitudinii statelor balcanice.

Despre Grecia ziarul spune că alipirea ei la puterile centrale este aproape un fapt împlinit. In ce privește Bulgaria, situația e neschimbată.

Cu privire la România, „Corriere della Sera” se exprimă astfel: „Putem spune că guvernul din București persistă a asigura pe vernele quadruplei înțelegeri că va continua tot mai riguros să oprească orice transit de material de războiu destinat Turciei. De această leală asigurare luăm act cu mare satisfacție. Cum însă Turcia primește mereu material de războiu, guvernul din București va dovedi că și-a împlinit misiunea sa cu o eficacitate egală cu lealitatea-i, când vigilența sa nu va fi mai prejos de sinceritatea intențiilor sale bine încercate”.

Ziarul sus pomănit spune apoi despre intrarea României în hora războiului contra Austro-Ungariei, că la Roma nu se vorbește de această intervenție ca de un lucru tocmai așa de apropiat. Dar va face bine opiniunea publică a națiunii de același sânge cu noi și buna prietenă a noastră, să-și dea seama de primejdia care, cu toate dispozițiunile noastre cele mai favorabile, pe cari poate în orice caz să conțeze, va putea amenința viitorul său, când puterile ce se bat pentru neatârănarea și libertatea popoarelor europene, vor proceda, după biruința neîndoloasă, la revizuirea hărtei Europei după principiul naționalităților. Atunci pro-

blema națională românească va fi greu de rezolvat.

Este sigur că aliații vor fi unanimi în ideea de a reconstitui din Polonia și până la Balcani un lanț de state libere și independente, cari vor exercita în noul echilibru european, sub o nouă formă și cu o altă directivă, funcțiunea exercitată până acuma de Austro-Ungaria, a cărei disolvare și împărțire va fi mijlocul principal de a se realiza un bun și statornic echilibru european. Fiind însă anumite zone, unde nu va fi posibil să se aplice într'un chip absolut riguros principiul naționalităților, pentru a se stabili viitoarea conflagrațiune și împărțire a noilor cuceriri, atunci va trebui să se țină seamă și de sfortarea depusă mai mult sau mai puțin de fiecare naționalitate în parte pe timpul actualului războiu liberator.

Dacă deci România ar rămâne în neacțiune, unele puteri, din motive de echilibru ar putea să propună alcătuirea unei viitoare Ungarii, în locul unei României întregită ca neam și mărită ca stat.

Italia va urmări mereu cu ochi buni de păzitor și de mamă desvoltarea României, dar nu s'ar putea pretinde ca toate puterile să fie deopotrivă interesate la înflorirea regatului latin dela Dunăre. Trebuie să se amintească cum că Anglia are o simpatie tradițională pentru Ungaria și la Londra se lucrează și astăzi pentru ca aceste sentimente față de Ungaria să nu se răcească în opinia publică britanică. Dovadă este prezența la Londra a mai multor membri din aristocrația maghiară.

Ziarul de mai sus conchide că lucrurile acestea nu le spune pentru a atinge cătuș de puțin susceptibilitatea României, ci numai pentru a atrage atențiunea unei țări, pe care noi Italienii o dorim tot mai mare și tot mai puternică, asupra pericolului ce ar putea să se ivească dintr'o prelungită absență dela lupta pe care noi o ducem.

Ziarele berlineze, — de unde reproducem articolul de mai sus, — publică articolul lui „Corriere della Sera” însoțindu-l de un comentariu foarte ironic în care spun, că Italia vorbește despre disolvarea monarhiei și împărțeste teritorii din corpul acesteia ca și când Italienii ar fi ajuns cel puțin în inima imperiului habsburgic.

A descrie războiul, ca cetitorul să-și poată forma un chip măcar cât de palid, despre ceea ce se petrece pe câmpul de luptă, e aproape imposibil. „Das, muss mann mitmachen”, pentru că fantazia omenească e cu mult mai săracă, decât să poată să-și defileze în cinema sufletească bogăția repertoriului, unde sânge, răniți, cadavre, vaete, plânsete, mulțumite, rugăciuni, suferințe sunt componentii conglomeratului, din care o să răsară: biruința.

Iar soldatul, totuși, „om” rămâne! Când am scris șirele acestea, creerii Alpilor și așa încărungiți și-au îmbrăcat haina nouă de iarnă, a nins, și pe lângă toate calamitățile climatei capricioase, vegetația alpină e minunată. Pe stânci prăpăstioase semenic, pe pășuni, erbariul cel mai bogat al acestei biserici împodobită cu creațiunile atâtor mii de ani, în văi bradete seculares, împopulat cu vânat împărțesc isvoare oristaline, cu un șopot atât de tainic. Așa-i și omul! Fiziceste adese istovit, aproape cu puteri sleite, în sufletu-i sbuciumat până la extrem, și totuși, în tot momentul e gata a se jertfi, nu în mod instinctiv, ci conștiu, pătruns de sfînțenia jurământului depus, sub povara datoriilor, ce te apasă. Așa se naște eroismul, decorul celor săngerăți.

Așa se explică, de ce în clocotul acestui vulcanism al poeziei, sigur, acomodată prozei atât de reală.

Unde-i poetul, care o să adune ceva-ceva din belșugul sufletului românesc? Unde-i penelul, care „aere perenius” să ne eternizeze câmpiile Țării date cu atâtea lacrimi? Unde-i fluierul, care

o să facă neamului nostru cunoscute doinele scrise cu sânge, cari au făcut să răsune Carpații și Alpii urieși? Unde-i povestitorul, care înțelege graiul codrilor și al apelor?

Eu speriez, că epopeea acestor zile n'o să întârzie mult. Ziarele rimate ale voinicilor noștri, corespondența „în cântec” sunt fragmentele poveștii, unde se va vorbi despre vremile, când mulți împărați și-au măsurat puterile... Va fi vorbă acolo, despre alipire către tron, iubire de patrie, jertfă, abnegație, vitejie, tot ce a prestat neamul românesc, pentru împăratul prea bun. Atâtea poezie nu poate fi uitată, că a isvorit din sufletul țaranului nostru și e mângăritarul înșirat lângă foc, sub scutul tranșeului mult știutor.

Le-am așternut acestea acu, la aniversarea declarării de război. Un cer senin se întindea până la marginea orizontului, iar soarele par'că oprit în calea-i îndelungată, voios ne privea. Părintele Dobrescu celebrează în mijlocul miilor de ostași, vorba-i dulce e primită cu atâtea mângăere. Melodiile înduioștoare ale cântărilor noastre bisericesti, pe aripile mirosului de brad se ridică către Dumnezeu, dangătul de clopot e bubuitul tunului, iar lumânările sunt ochii plini de lacrimi.

Ce-am scris, am auzit în o seară întârziată, petrecând lângă foc, cu oamenii mei. Le ascult cu drag povestea și cu sete le sorb tot cuvântul. Unul fredonează o doină cunoscută și eu adânc mișcat, mă cuget ce o fi făcând la noi în sat o mamă, oare, iar va lăcrima?

Petru Fotoc.

Insemnări pe răboi.

Arad, 14 August 1915.

Comandantul de companie I. S. a trimis alor săi din Arad o scrisoare despre vitejiile extraordinare ale voinicilor regimentului arădan 33 la cucerirea Ivangorodului. Voinicii sunt aproape toți Români. In scrisoare se spune între altele:

„După luptele îndelungate, crâncene, desperate cari au culminat eri, însărsit după opt nopți nedormite, ne-am bucurat de puțină odihnă. De 12 luni sunt în front. Credeam că n'au să mai vină lupte mai grele decât în cari am fost mai înainte, însă m'am înșelat. In zorile zilei de 1 August am primit ordinul că trebuie să cucerim punctele de sprijin fortificate cu mare destoinicie din fața Ivangorodului și să le zdrobim frontul. Dela cinci ceasuri dimineața până la 9 gurile tunurilor noastre au copleșit focul dușman. Cu uimitoare precizie mortierele grele au tras asupra punctelor de razim, iar celelalte tunuri au bombardat linia de retragere. La ora 9 am făcut atacul. A face pe un laic să înțeleagă cum este clădit punctul de razim este zadarnic, trebuie să-l vadă. In dosul impletiturilor de sârmă din 9—10 fire dințate, erau săpate tranșeele de ciment și beton. Pe lângă focul de tun și pușcă dușmanul se apăra cu bombe, granate de mână.

La semnul dat voinicii disprețuitori de moarte cu curajul leului se aruncă asupra Rușilor cari se apăra după impletiturile de sârmă stârticate. Timp de o oră peste miile de cadavre nu numai că am rășbit în punctul de razim plânat ci și în ai doilea, astfel încât Rușii s'au văzut constrânși să le părăsească pe celelalte retrăgându-se în forturile orașului. Regimentul nostru a făcut 1000 de prizonieri, a luat ca pradă 12 tunuri, mitraliere, muniție, nenumărate puști și alt material de război. Singură compania mea a capturat 6 tunuri de cetate. Pe vicecolonelul rus, ceilalți ofițeri și soldați a trebuit să-i scutem cu baioneta de sub ele. Mortierele noastre au avut un efect moral de necrezut. Vicecolonelul și ofițerii săi au declarat uimit că acesta nici nu este asediu, ci așa s'au simțit ca și cum iadul și-ar fi năpustit diavoliul asupra lor.

Lupta a durat întreagă ziua. Impotriva companiei mele a plecat un întreg batalion rusesc, dar a avut aceeași soartă ca și cealaltă armată, l-am împrăștiat, în parte l-am prins, zadarnic bombardau tunurile lor de cetate și uriau mitralierele neîntrerupt, și numai terenul anevoios al pădurii dese ne-a împiedecat să-l prindem întreg. Linia o ținem și sperăm să putem pleca în atac la cucerirea altei cetăți”.

Basarabia sub cnut.

Traiul fraților Basarabeni sub jugul apăsător al Rusiei.

După lucrarea dlui Zamfir C. Arbure imprimată în editura „Ligel pentru liberarea Basarabiei” a mai apărut sub titlul de mai sus o altă broșură datorită dlui Gh. Dighiș, român basarabean.

In această nouă lucrare, d. Dighiș dă relații asupra operelor nelegiuite de rusificare și brutalizare a Basarabiei dela 1812, adică de mai de o sută de ani de când a fost turată de către Ruși.

Rusificarea provinciei.

Administrația rusească a avut unic țel să rusifice cât mai grabnic și mai desăvârșit pe Românii basarabeni.

Istoricul rus Ketcow cristalizează în următoarele rânduri sistemul introdus în Basarabia:

„Știința? Știință nu există, era birocrație. Drepturi de proprietate? Nu existau, era birocrație. Lege și judecată? Nu existau, era birocrație. Administrație? Nu exista, era numai samavolnicie fără sfârșit, era nepăsare batjocoritoare față de interesele statului și particularilor”.

Apoi a urmat alungarea clerului românesc din biserici, înlocuindu-l cu popi ruși, care a fost unealta cea mai sigură pentru rusificarea elementului românesc.

Lipsa de cultură.

In ajutorul acestei opere de rusificare s'a decis menținerea poporului în cea mai neagră lipsă de cultură.

In ce privește școala, guvernul rusesc s'a purtat și mai vitreg cu Basarabeni. A înființat puține școli cu ordin ca limba de predare să fie numai rusească.

Românul nu poate să înțeleagă această limbă, astfel încât Basarabeni sunt cei mai analfabeți și ignoranți locuitori din Rusia.

„Cel mai incult dintr'o țară de inculti, cel mai ignorant dintr'o țară de ignoranți”.

Școlile române care se înființaseră în cele trei districte basarabene: Cakul, Bolgrad și Ismail în interval dela 1856 data retrocedării lor de către România și până la 1877, au fost toate desființate, astfel că nu mai există nici urmă de școală românească din susul Basarabiei dela Hotin și până la Chilia!

Românii din Basarabia fac serviciul militar în Polonia, Caucaz și Siberia tot în scopul de a se rusifica, pierzând graiul strămoșesc.

Bogația Basarabiei.

Intinderea teritorială a Basarabiei este de vre-o 5 milioane de hectare cu o populație de 3 milioane de locuitori.

Pământul este roditor, la fel cu al Moldovei noastre de lângă Prut.

Lipsa spiritului de gospodărie a regimului rusesc, a făcut ca țaranul român să ducă viața de mizerie și nevoi într'o țară bogată.

Oamenii străini, cârciumari, arendași și proprietarii exploatează, favorizați de administrația rusească, fără milă pe bieții Români rămași în sărăcie, iar ei făcând averi colosale.

Pământul Basarabiei hrănește din belșug pe lițele străine opoșite în această țară.

O bună gospodărie ar face minuni în Basarabia, care este grânarul împărăției rusești.

Din trei milioane de locuitori, două milioane sunt Români, iar restul Ruteni, Evrei, Germani, Bulgari, Ruși, Tigani etc.

Von continua în numărul viitor să rezumăm și roștul intervenției lucrării dlui Dighis.

Cum ar dori d. V. Drumarul înființarea unei Românii mari?!

— Nebunile ori degenerare? —

Refugiatul nostru V. Drumarul care nu este altul decât celebrul gazetar V. E. Moldovanu publică în „Adevărul” din București sub titlul „Romantica în politică” un articol de o crasă degenerare care la proporții îngrijitoare. Iată ce spune d. V. Drumarul — V. E. Moldovan:

„De-aș fi eu, Vasile Lucaciu, m'aș duce la ambasadorul Rusiei din București, d. Poklewski-Kozel și i-aș spune:

— Excelență, ăstia din țară au o datorie, dar nu le pasă de ea. Am și eu datoria mea, o fac prin un mare.

Te rog prezintă M. S. țarului o petiție, iscălită de peste 1000 de intelectuali ardeleni, cari cer ca Majestatea Sa țarul să libereze din jugul austro-maghiar provinciile neamului nostru, să le împreune cu Basarabia, făcând din ele un regat.

Dacia să se numească, și să trimită în fruntea acestui regat un rege din familia Romanov, care să fie suzeran al sfintei împărății.

Acest nou regat va fi hotarnic cu Nistrul și Tisa și cu România de azi hinterlandul german. Va avea 7 milioane de Români și trei milioane de alte neamuri, va fi independent, dar vecinic recunoscător imperiului sfânt rusesc și legat de acesta, precum va fi Polonia, prin dinastie și o alianță ofensivă și defensivă.

Pentru a contribui și noi cu ceva, la liberarea noastră și a câștiga bunăvoința Maj. Sale țarului rugăm să inarmeze pe cei 80 de mil prizonieri români din Ardeal cari se află în Rusia, asemenea pe cei 10 mii cari se află în Serbia, iar din parte-ne, Românii ardeleni din România vom intra în șirul acestora în număr de 30 de mii cel puțin, și tot cam pe atâți, vom aduce dintre Românii din America, deoarece Anglia va face transportul lor cu toată bunăvoința.

Astfel 150 de mii de români doritori să aibă și ei o patrie, vor sta la ordinele Maj. Sale țarului și vor lupta pe orice front vor fi trimiși.

După încheierea păcii, Basarabia întregă, Bucovina, Ardealul, Maramureșul, Sătmărușul, Crișana, Bănătuț, toate aceste provincii, întrunim într'un singur stat de

10 milioane, vor fi bune-bucuroase de a sta sub înalta ocrotire a Maj. Sale țarului, având un rege din Augusta Maj. Sale țarului”.

Limbajul acesta a provocat cea mai vie indignare la presa din București care nu-l rusefilă. Așa ziarul conservator „Inainte”, nr. 756 (Joi 23 Iulie st. v.) sub titlul „Apelul către țar” scrie:

„Un inconștient care răspunde la numele V. Drumarul, crede că-și poate permite luxul să fie obraznic cu noi.

Acest individ care se pretinde refugiat ardelen, susține că feticirea Româneli nu poate fi decât incorporarea noastră la imperiul țarului.

„Adevărul” care a publicat această enormitate fără nici un fel de comentariu, revine acum spunând că părerea dlui Drumarul nu angajează părerea „Adevărului”.

Aceasta este o simplă manoperă. Autorul articolului vorbește serios. În tot cursul articolului nu este un cuvânt glumeț, nu este o frază care să spună că autorul ironizează.

Dimpotrivă, tonul articolului denotă pornirea unui disperat înrădit, care are ura claselor superioare, vrea moartea ciocilor.

Dar asemenea fărădelegi nu se scriu nici în glumă, nici la rubricile literare, nici la caraghioslăcuri.

O asemenea idee sub orice formă ar fi prezentată, constituie o nemernicie și indică o lipsă totală de sentimente românești.”

Prizonierii noștri în Rusia.

Pentru liniștirea și mângăierea celor îngijorați.

Azi am primit o scrisoare dela d. Ioan Cârdaș, învățător, actualmente prizonier în orașul Borosklepschi (în Rusia), în care ne comunică numele acelor soldați români — și câțiva străini — aflați și ei în acest oraș cari cu toții au fost făcuți prizonieri în luptele crâncene ce s'au dat în regiunea orașului Nikolaew (în Galiția).

Ioan Ardelean, serg. reg. 7 honv. din comuna Vég-szentmihály, Márton Adam reg. 23 honv., Gergelyfája, Teodor Bocior, serg. reg. honv. 2, Hódmezővásárhely, Alexa Butariu reg. honv. 2, Șolmuș, Nicolae Bălnojan reg. honv. 7, Vég-szentmihály, Nicolae Bloju reg. 8, Vaslova, Petru Boru, reg. honv. 8, Forotic, Ioan Botoș reg. honv., Forotic, Gheorghe Belea reg. 8 honv., Ticvanul-mare, Trandafir Bughiu reg. honv. 8, Ostrov, Dimitrie Bălaci reg. honv. 8, Gruin, Matei Butea reg. honv. 8, Ciclova-română, Simion Budulea reg. honv. 8, Gladna-română, Gheorghe Blaga reg. honv. 8, Hallószeg, Gheorghe Chirăș reg. inf. 41, Frătăuțul-vechi (Bucovina), Traian Costa reg. inf. 43 Târnova, Gheorghe Crucian reg. inf. 33, Șiria, Alexa Ciudău reg. honv. 2, Sobotel, Eftimie Crista reg. honv. 2, Luncșoara, Adam Crețu reg. honv. 7, Uzdin, Roman Ciulca reg. honv. 8, Birchiș, Ioan Cârdaș, inv. reg. 8 honv., Zăgujeni, Ioachim Curuț reg. 8 honv., Răchita, Văsălie Crețu reg. 8 honv., Rachita, Dimitrie Crișan reg. 8 honv., Ohaba-lungă, Matei Clurbea reg. 32 honv., Balan, Ioachim Costănel reg. 32 honv. Bistrița, Andrei Cârlea reg. 4 honv., Valea-neagră, Văsălie Dobru reg. 5 inf., Mădăraș, Aurel Dragoș reg. 2 honv., Brusturi, Ioan Dragoș reg. 7 honv., Oresaș, Ioan Drăghici reg. 8 honv., Mehadica, Elek Glück serg. reg. 21 honv., Mezőörke, Nicolae Gruici reg. 43 inf., Belabreșca, Miuța Gorun reg. 8 honv., Temesujlak, Iosif Halász reg. 29 honv., Tököl, Gheorghe Indru reg. 8 honv., Dulău, Iosif Izgerian reg. 8 honv., Rachita, Molse Jivan reg. 7 honv., Tolvadia, Zaharie Ionascu reg. 7 honv., Vég-szentmihály, Nicolae Jura reg. 8 honv., Mociriș, Petru Iocoș reg. 8 honv., Borlova, Nicolae Lutrean reg. 7 honv., Vég-szentmihály, Ioan Lebeșan reg. 8 honv., Lapușnic, Gheorghe Marchiș bat. 23 vânători, Csicsó-keresztur, Ioan Madincea reg. 43 inf., Bara, Vitalios Milenovici reg. 43 inf., Belobreșco, Ioan Marculescu reg. 2 honv., Conop, Aron Militar reg. 2 honv., Sânmiclăușul-mic, Constantin Marc reg. 2 honv., Ilteu, Simion Moldovan reg. 2 honv., Dud, Filip Micșa reg. 5 honv., Utvin, Axentie Mihallov reg. 7 honv., Dolove, Pavel Musta reg. 7 honv., Petra-română, Gavrilă Malutan reg. 32 honv., Calanumic, Ioan Marcu reg. 32 honv., Erdélyszállás, Ioan Murgoi Crucu reg. 43 inf., Căvăran, Petru Negru reg. 2 honv., Curtici, Gheorghe Nica reg. 7 honv., Petra-română, Ioan Negrea reg. 8 honv., Barbos, Dimitrie Popa, v-notar, reg. 2 honv., Pecica-română, Emil Popescu reg. 2 honv., Hodoni, Petru Petrușan reg. 2 honv., Sânmiclăușul-mic, Petru Panescu reg. 8 Dognecea, Gherasim Pop reg. 32 honv., Almásrákos, Simion Rotariu reg. 8 honv., Jurești, Gheorghe Roman reg. 8 honv. Torocle, Ioan Șoștian reg. 2 honv., Hodoni, Lupu Șuba reg. 2

honv., Chisindia, Ștefan Stan reg. 2 honv., Agriș, Văsălie Socaci reg. 2 honv., Făget, Teodor Săcușan reg. 2 honv., Odvoș, Teodor Săcușan reg. 2 honv., Alluș, Iosif Siva reg. 2 honv., Cicir, Ioan Socol reg. 5 Cenadul-mare, Nicolae Stanciu reg. 5 honv., Cenadul-mare, Petru Săcușan reg. 7 honv., Petra-română, Petru Stan reg. 7 honv., Petra-română, Lazar Scumpia reg. 7 honv., Vég-szentmihály, Petru Șocarda reg. 7 honv., Uzdin, Constantin Spătar reg. 8 honv., Ferenczfalva, Petru Șoicu reg. 8 honv., Furliug, Terentie Sârbu reg. 8 honv., Bacmezău, Gheorghe Șerban reg. 8 honv., Herendești, Ianc Șamu reg. 21 honv., Roșia, Ioan Toma reg. 7 honv., Ghertenești, Ioan Tarbăț reg. 8 honv., Comoriște, Constantin Tăraș reg. 8 honv., Pojelona-română, Simion Tonici reg. 8 honv., Barbos, Pavel Uța reg. 7 honv., Toger, Ilie Vidu serg., reg. 43 inf., Iladia, Iosif Vidigan reg. 2 honv., Olla, Ioan Vancia reg. 8 honv., Valea-mare-Popăniș, Nicolae Vlașini reg. 32 honv., Macskamező, Emanuil Oana reg. 50 inf., Somosvárhely, Gheorghe Zima reg. 33 inf., Arad (Kapa-utcza 39).

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 13 August. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rusesc: În Galiția orientală și în regiunea Wladimir-Wolinskij situația e neschimbată. La vest de Bug, armatele noastre continuă urmărirea dușmanului ce se retrage pas de pas. Trupele austro-ungare ce înaintează la nord de Wieprzul inferior au ajuns la Radzyn; aliații noștri se apropie de Wlodawa.

Pe frontul italian: Pe frontul din regiunea litoralului, Italianii au făcut ieri și în noaptea de ieri iarăș câteva încercări ca să se apropie de pozițiunile noastre, dar focul artileriei noastre i-a respins.

Am bombardat cu succes o tabără italiană ce se găsește lângă Cormons. În regiunea de graniță din Carintia situația e neschimbată. La granița tiroleză, la sud de Schluderbach s'a dat luptă. Atacul dușmanului a fost și aci zădarnic, apărătorii au rămas deplin în stăpânirea pozițiunilor, iar pe Italianii ce se retrag i-a împușcat artileria lor proprie. În valea Etschului un tren blindat de al nostru a alungat din cătunele Serravalle și Chizolla sentinelele taberei dușmane.

Budapesta, 13 August. — Se comunică dela comandamentul suprem al marinei de război:

Submarinul nostru nr. XII nu s'a întors din raidul său în Adriatica de nord. După comunicatul italian submarinul a fost scufundat cu întreg echipajul. În 12 c. la amiază, o mină a distrus în portul dela Trieste un submarin dușman; din echipaj n'a scăpat nime. În aceeași zi și în ziua următoare, dirigeabilele marinei noastre au aruncat bombe asupra insulei Pelagoza, ocupată de dușman, mai multe bombe au căzut cu eficiență asupra farului, asupra stațiunii radiotelegrafice, asupra unei clădiri, asupra materialului de război îngreunat și asupra apărătorilor. Un tun de calibrul mijlociu l'am nimerit în plin, o mitralieră am făcut-o neîntrebuintabilă și am scufundat un vapor. Avioanele noastre s'au întors neatinse, cu toate că au fost împușcate cu violență.

Berlin, 13 August. — Se comunică dela marele cartier principal:

Pe frontul occidental: În Argonnii am respins mai multe atacuri franceze, întreprinse împotriva fortului Martyn, cucerit de noi. Lângă Zeebrügge am împușcat un hidroplan englez, pilotul l'am făcut prizonier. La Rougemont și Senthem (la nord de Belfort) aviatorii noștri au silit câte un aeroplan dușman să coboare.

Pe frontul oriental: Grupul mareșalului Hindenburg! Trupele cari atacă Kowno au progresat. În sectorul Dwina Rușii au repetat atacurile lor dar fără succes. Intre Narew și Bug am înaintat și mai mult, deși dușmanul trimite mereu noi forțe pe acest front și rezistența lui trebuie să o înfrângem sector după sector. Armata generalului Scholtz a făcut ieri 9000 prizonieri, a cucerit 3 tunuri și 2 mitraliere. Armata generalului Gallwitz a făcut, începând din 10 c., 6550 prizonieri, între cari 18 ofițeri, a capturat 9 mitraliere și un depozit de material pentru pionieri.

Grupul prințului Leopold de Bavaria: Trupele noastre de urmărire în marș și luptând au ajuns în regiunea Sokolow, iar ieri ocupând orașul Siedlece, au ajuns în sectorul Liviec, la sud de Mordy.

Grupul mareșalului Mackensen: Trupele aliate îl urmăresc pe dușman pe întreg frontul în înaintarea lor

coloanele germane se întâlnesc în drum cu populația ce se întoarce la vetrele lor, pe care Rușii când s'au retras au luat-o cu ei, iar acum când populația ne mai fiind în stare să se țină de mișcările rezezi de retragere ale armatelor rusești, a fost lăsată liber, de sine înțeles în mizeria cea mai mare.

● **Berlin, 13 August.** — Se comunică dela comandamentul suprem al marinei de războiu:

Dirigeabilele marinei noastre au repetit noaptea spre 13 c. atacurile împotriva tărâmului ostic al Angliei. Cu acest prilej au aruncat bombe cu succes asupra instituțiilor militare din Haarwich. Dirigeabilele s'au întors, cu tot focul violent al fortificațiilor, neatînse în-

Ce face Joffre?

Rotterdam. — „Nieuwe Courant”, ziar olandez, își pune această întrebare, la care și răspunde.

— Prin atacurile sale parțiale, el împiedecă pe Germani de a-și concentra trupele lor în anumite puncte. El le amenință neconștient întreg frontul, astfel că ei nu îndrănesc de a-l slăbi în vre-o parte oarecare, în timp ce luptele de pe teatrul oriental îi țin ocupați și n'au trupe suficiente, pe care să le ducă în ajutorul trupelor retrase de pe acest front.

Principalul ajutor al Rușilor, constă în aceea că împiedecă pe Germani, de a mai transporta forțele necesare pe teatrul apusean, spre a sdrobi pe Francezi.

Generalul Joffre în prezent e convins, că cel mai bun lucru ce-l poate face, în împrejurările actuale, este, ca să slăbească frontul inamic încât mai multe puncte.

El urmărește două scopuri: ori să forțeze pe inamicul slăbit, ca să se retragă el singur, sau să-l silească să-și uzeze tot sistemul său defensiv.

El urmărește deci ruina liniilor de apărare ale Germanilor.

Este Italia sau nu în război cu Germania și Turcia?

Roma. — Ziarul „New-York-Herald”, într'un articol intitulat: „Italia, Germania și Turcia” se întreabă: Italia este sau nu în război cu Germania? Dacă este, atunci de ce nu s'a declarat războiul? Dacă nu este, atunci pentru ce submarinele germane înereză în apele cari aparțin de teritoriul Italiei? Se observă în Italia cu bună dreptate, că diferite războaie ce se desfășoară în atâtea părți ale Europei, nu formează în realitate decât un singur program. Se știe de altfel că printre soldații austro-ungari prinși ca prizonieri de trupele italiene sunt și bavarezi și meklemburghezi, iar submarinele germane au fost trimise din Germania demontate la Triest. Se mai zice că ofițeri germani ar fi pregătind apărarea acestui oraș.

În Italia, așadar, nu se înțelege pentru ce Germania evită cu atâta grija de a legitima ea faptele sale de ostilitate printr'o declarațiune de războiu.

Chiar cu privire la Turcia începe a prinde loc ideea că ea trebuie considerată oficial ca inamica Italiei. Această convingere face să se prevadă o intervențiune apropiată a Italiei în Orient.

Imprumut bulgar.

Sofia. — Ministerul finanțelor a publicat comunicatul următor: După contractul de imprumut de 500 de milioane, încheiat cu sindicatul băncilor germane și austro-ungare, acest grup financiar trebuia să declare până la 1 (8) 1915, dacă primea să realizeze opțiunii primei părți de 280 de milioane lei. Zilele trecute sindicatul a făcut cunoscut că primea însărcinarea de a realiza această opțiune; dar că, din cauza războiului actual, o emisune publică fiind imposibilă, această emisiune trebuia amânată pentru un termen de cel mult un an după încheierea păcii.

Deocamdată, băncile vor plăti, pe contul emisiunii viitoare, 120 milioane de bonuri de tezaur, plasate la ele. Statul bulgar va plăti pentru această sumă un procent de 6 jumătate la sută, adică 1 la sută peste procentul oficial al băncilor imperiului german, și o opțiune la sută comision pentru fiecare trimestru, astfel că procentul va fi între 6 jum. și la 7 la sută.

Bonurile de tezaur vor fi achitate pe cursul de 81 mărci 25 pfenigi pentru 100 de franci.

75 de milioane datorite Băncii de Paris și Țărilor-de-jos vor fi achitate pe produsul emisiunii; iar în ceea ce privește cele 30 de milioane datorite Băncii Asiatice rusești, această sumă se găsește la dispoziția ei, la Discontogesellschaft și va fi transmisă băncii rusești cât de curând după încheierea păcii.

Demersul colectiv al împătritel antante.

Paris. — Guvernul francez a dat un comunicat, în care face cunoscut, că împătrita antantă a făcut demersuri colective la Atena, Niș și Sofia cu scopul ca să se asigure colaborarea Bulgariei la înțelegerea cu celelalte state balcanice. Acest demers s'a făcut în legătură cu întrebarea ce a adresat-o guvernul bulgar în 14 Iulie împătritei înțelegeri, că ce avantagii poate spera Bulgaria în schimbul unei colaborări active.

Războiul cu Serbia dormitează, dar n'a încetat.

Berlin. — Corespondentul din Balcani al ziarului „Vossische Zeitung” scrie într'un articol despre stările din Sârbia, următoarele:

„Transporturile ce sosesc prin Salonic din Anglia, Franța și America, umple gurile, ce se ivesc în munițiunea armatei sârbești. Mai de mult lifera Serbiei muniție Rusia, acum e chiar invers: Prin Serbia și pe Dunăre se transportă Rusiei muniție din străinătate.

Alimente Sârbii capătă din România, pe banii ce-i capătă dela Anglia, de câte numai au lipsă. Nici una dintre măsurile de prohibire luate din partea României, cari au atins puterile centrale, nu s'au referit la Serbia. Epidemiile ce făceau ravagii în Serbia au perit. În Belgrad se mai ivise în vremea din urmă cazuri de tifos exantematic, dar în celelalte părți ale țării nu mai sunt epidemii.

„Belgradul ce e drept a suferit mult în urma bombardărilor, dar nu în așa măsură, cum s'ar fi crezut. Cartiere și străzi întregi au rămas neatînse. Recolta din acest an e favorabilă, cu un cuvânt dacă Serbia ar putea încheia pace în starea în care se află acum, s'ar putea numi fericită.

„În sfârșit una dintre cele mai grave probleme e chestia comunicației pe Dunăre. Dar Dunărea sârbească nu e lungă. Dacă de pildă, monarhia ar ocupa la Orșova tărâmul sudic al Dunării, ea și-ar face drum spre Bulgaria și ar face posibil și exportul României pe acest drum. Războiul cu Serbia dormitează, dar n'a încetat”.

D. Radoslavoff asupra atitudinii Bulgariei.

Chlew. — Ziarului „Chievscia Mysl” i se telegrafiază din Sofia:

La întrebarea: Ce va face Bulgaria dacă nu va reuși să obțină pe cale pașnică restituirea teritoriilor pierdute după tratatul dela București, Radoslavoff ar fi răspuns:

„Ne vom face datoria până la sfârșit dând a înțelege tuturor că suntem contra jertfelor costisitoare până există vre-o șansă de a obține pe cale pașnică aspirațiunile noastre. Sperăm că dorința guvernului bulgar va fi apreciată de factorii responsabili cari în ultimul moment vor prefera să satisfacă cererile legitime ale Bulgariei, decât să provoace vărsarea de sânge. Iar dacă toate străduințele noastre vor rămâne zadarnice succesul Bulgariei este garantat.

Bulgaria poate fi silită ca prin forța armelor să obție întregirea națională”.

Canonadă violentă în Marea nordică.

Rotterdam. — Dinspre Marea nordică s'a auzit ieri seara o canonadă violentă. Probabil s'a dat vre-o luptă pe mare.

Consiliu de războiu la Dardanele.

Berlin. — Corespondentul din Haga al ziarului „Tägliche Rundschau” anunță: Din Londra se anunță că în săptămâna viitoare se va ține la Dardanele un mare consiliu de război, care va discuta modalitățile asediării Dardanelor și la care vor lua parte șefii de stat major al armatelor ce operează la Dardanele și delegații ministerelor de războiu ale împătritei înțelegeri.

Cruppi în Petrograd.

București. — Fostul ministru Cruppi, după o petrecere de mai multe zile a plecat din capitala României, continuându-și călătoria la Petrograd.

Intențiunile comandamentului german.

Petrograd. — „Deni” scrie: „Germanii au întreprins o ofensivă strategică foarte importantă în regiunea Lomja, prin care încearcă încercuirea noastră pe Vistula. Dacă ofensiva va urma, ea va lua direcția Bielostok-Brest-Litowk. Se crede că pe acest front, care este mult mai important decât chiar cel dela Wistula, va fi trimisă dela Cholm armata lui Mackensen.”

Consiliu de miniștri la Roma.

Budapesta. — Din Lugano: În consiliul de miniștri d. Sonnino a făcut o expunere asupra relațiilor dintre Italia și Turcia cât și asupra participării Italiei la acțiunea diplomatică a aliaților săi pe lângă statele balcanice.

Ministrul de război a raportat asupra luptelor de pe Isonzo.

Consiliul s'a ocupat apoi cu chestiunea aprovizionării populației cu grâu.

Situația în Balcani.

Iminente schimbări în Balcani.

Oficiosul guvernului român, confratele „L'Indépendance Roumaine” scrie următoarele:

Aflăm din Atena, că reprezentanții înțelegerii au stat douăzeci de minute cu d. Gunaris, care s'a prezentat regelui imediat după întrevedere.

În teatre au avut loc manifestațiuni ostile înțelegerii: opinia publică este împotriva ori cărei idei de cesiune teritorială. Presa grecească, vorbește de tensiunea crescândă dintre Bulgaria și Serbia; ea își exprimă teama unui conflict armat între cele două țări.

Aceasta nu ar putea lăsa indiferentă pe Grecia.

Presa turcă se așteaptă cât de curând la luarea unor hotărâri decisive în peninsula balcanică.

Situația între Sârbi și Bulgari trebuie să se lămurească. Este vorba nu numai de soarta Macedoniei, ci și de chestiunea exportului bulgar pe Dunăre, care este barat de minele rusești și sârbești.

Se anunță din Sofia:

Antanta pretinde pe lângă cea mai mare presiune primirea ofertelor ei, Anglia și Franța drept garanță este gata să cucerească Salonicul.

La Niș eri a avut loc un hotărâtor consiliu de miniștri, la care a prezidat moștenitorul de tron. După consiliu, printul Trubetkoj a fost primit de moștenitor în audiență. Foile sârbești sunt calme. Semioficiosul însă scrie despre recompenzele ce sunt de dat Bulgariei.

O telegramă din Rotterdam:

La nota antantei Grecia a început tratative cu Serbia.

AVIZ.

Persoanele, cari trimet sume de bani prin mandat poștal, sunt cu insistență rugate a scrie pe dosul mandatului (partea liberă a couponului) în ce scop anume se trimite suma, și a adresa mandatul exclusiv

ADMINISTR. ZIARULUI „ROMÂNUL”, iar la nici un caz nu la adresa vreun-i persoane private. (Librăriile străine socot spese și detrag rabat). Tot-așemenea s'risorile, cari aparțin redacției ziarului (ca manuscrise etc.) să se adreseze pt. redacție, iar cele administraționale (în chestii de abonament, publicațiuni taxabile, inserțiuni, reclame, schimbări de adresă, reclamări etc.) să se adreseze pt. administrație.

ADMINISTRAȚIA ZIARULUI.

Cronica feminină.

Răsboiu și muncă.

Astăzi iarnă, atunci credeam că în toată răsboiului, astăzi trebuie să zic că la începutul lui, am vizitat în Budapesta atelierele muncitoarelor feminine unde se dezvoltă activitate pentru soldații de pe câmpul de luptă. Casinoul militar din centrul orașului cu salele vaste și pompoase gemeau de sutele și miile de obiecte: perini, ceasafe, lingurii de tot rezortul, căciuli și alte haine împletite, înmagazinate aici grație dăruirilor ce publicul din toată țara vărsa zi de zi. Toate-și așteptau rândul să fie expediate acolo, unde voinicii noștri, bieții chinuți de frig, osteneală și nesiguranta clipei, așteaptă un gest din partea celor care au odaie caldă și perină sub căpătâi. Și-n acest atelier se prăfuiau sutele de mii de țigarete așezate în cutii de mâni delicate înmănușate ale domnișoarelor din elita capitalei; îngrămădirile piramidale ale legăturilor de căciuli împletite de atâtea mâni hamice și suflete duioase; lăzile cu șocoladă, și de Crăciun prăjituri și fructe, cozonaci și nuci, toate, trebuiau să facă întâi popas în magazinele casinoului, până să le vie și lor rândul neorânduit a despachetării, revizuirii și reexpedierii. Bieții soldați din tranșee. Câți se vor fi înfruptat din dărniciile atâtor mâni agile cari frământând cozonacii, cu sufletul îndurerat se vor fi gândit la iubii dede parte, și împletind lăna surie își plângeau dorul și atâtea dureri înăbușite.

Și-n magazinele de belșug continua fără preget munca feminină distinsă cu lauda celor mai înalți vizitatori cari își aduc și ei prinsoșul în atențiunea de-a vizita atelierele unde se muncește.

Și-n acest caleidoscop social, acest amestec al burghezimei cu elita de rasă ca și cea parvenită, alături de artiste mari cari își dau și ele prinsoșul în fuga clipei îngăduite de nervii prea sensibili, muncesc cu inima curată mamele, cu sufletul și gândul întristat. În acest chaos, am avut norocul să întâlnesc prezidenta societății feministelor din Ungaria. Și mi-a spus dna prezidentă multe lucruri bune și frumoase din domeniul preocupărilor și directiva acestei societăți, care în legătură și înțelegere cu femeistele tuturor statelor poartă viu interes pentru mișcările femeiei de pretutindeni. La întrebarea mea dacă în aceste zile grele dezvoltă vre-o activitate, mi s'a spus cu multă amabilitate despre un proiect de pace, care, pare-mi-se a și luat probe ceva mai târziu. Am scris feministelor din Olanda și Norvegia, îmi spuse prezidenta, ea și reprezentantelor din state neutrale, cari dispun azi de mână mai liberă decât noi cele lovite de noroc; ele să se pună în înțelegere cu reprezentantele tuturor statelor din Europa și să fie interpretele următorului plan: într-o anume zi, ce va urma s'o fixăm, fiecare societate să ceară domnitorului ori locțiitorului acestuia, eventual primului ministru o audiență în care, în numele sutelor de mii de femei ce sufăr să implore pacea.

Pututu-s'a înfăptui proiectul și încercarea feministelor din Budapesta despre care prezidenta lor îmi vorbea cu pesimism? Rezultatul îl vedem. Văzându-mi viul interes pentru ori care activitate dezvoltată de mână și mintea femeiei fui condusă de către dna prezidentă în localul unui azil pus sub conducerea ei directă. Un lăcaș menit să dea azil femeilor însărcinate, mame nenorocite, muncitoare sărace al căror sprijin e în răsboiu și ele în momente de suferință sunt lipsite de îngrijirea necesară. În acest azil li se dă săptămâni de-arândul întreținere, tratament medical și toată îngrijirea specială necesară. Dintre 40—50 de femei ce se aflau în acel moment în azil, unele aveau deja copilășii de o lună-două și erau în pragul plecării, — pentru ca să dea loc altora. Aici mi s'a dat să văd cel mai tragic tablou al unei femei și mame nenorocite. Era pe timpul invaziunii colosului dela nord, când capitala băjbăia de nenorocirii refugiați din Carpați. Într-unul din paturi văd o femeie tânără, frumoasă cu chipul palid de-o tristete care îți vorbește de tragedii, alături un copilăș de câteva săptămâni, curat, alb, grasuț. Era o ruteancă din hotarul Bucovinei, o nenorocită refugiată, care în goana nebună din calea cazacilor și-a pierdut patru copii ce-i avea, dând viață celui de-al cincilea în tren spre Budapesta. Bărbatul ei, înrolat dela începutul răsboiului nu-i mai scrisese de patru luni și trecuseră câteva săptămâni

de când era în acest lăcaș humanitar fără să aibă posibilitatea să dea de urma copiilor pierduți. Tovarășele de suferință din azil o împresurau cu gingășie, nu erau în stare însă zile de-arândul s'o facă să scoată o vorbă și să o însenineze pe o clipă măcar. M-a urmărit săptămâni de-a rândul această înfățișare a durerii desnădăjduite, care grație carnagiului zilelor noastre are tovarășe în miile nenorocitorilor rămași fără casă și masă.

În distinsa mea tovarășie sunt condusă peste Dunăre, unde se află un al doilea asemenea azil, așezat în vila unei contese, înconjurat de un parc și o superbă priveliște spre Dunăre. Conducerea acestui azil o are o văd. baronesă Bánffy, născ. contesă Teleky care muncește neobosit de seara până dimineața în îngrijirea atâtor femei nenorocite și dezolate cari în clipe grele au atâtea necesitate de cuvinte blânde de îmbărbătare și mângâiere.

Am rămas adânc impresionată de rostul uman al acestor instituțiuni înființate din dărnicia femeilor din înalta aristocrație, dezvoltând o muncă dintre cele mai binefăcătoare, în tăcerea adevăratelor gesturi nobile.

Atunci erau abea câteva luni dela începutul celebrei încăierări a popoarelor culte. Trecu anul. Cine ar putea spune mizeriile ce întâmpină și trebuie să îndure femeia ca mamă, soție, soră, logodnică?

T. B.

INFORMAȚIUNI

Arad, 14 August 1915.

„Hai la mure... hai la mure...”

Pe vremea aceasta, pe străzile Clujului răsunau chemările Moșilor noștri: hai la mure, hai la mure!... Aduceau în corfe de tipandus roadele bogate ale codrilor parfumați și copitele cătușelului mocnesc aruncau scântei pe pardoseală. „Hai la mure, hai la mure”.

Moșii erau înalți ca brăduii, fața lor arămie strălucă de bunădată, cu dinții lor albi n'au mușcat niciodată în mălul păcatului și în părul lor era pieptănată liniștea munților. O, de chemarea lor se cutremurau palatele baronilor și se deschideau porțile și norodul cumpăra cu arginți grei povara călușeilor. „Hai la mure, — hai la mure”.

Și Vă aștept înzadar să veniți pe străzi.

Moșilor, brădui de munte, pe voi v'a culcat cineva. Murele au rămas neculese în codril și în vizuini își doarme sătul somnul ursul, Moșilor, ciubărari, pescari, cireșari, mămulari, curelari, strugari, voi, cei mai înțelepți și cei mai buni Români, voi, cari vă întoarceți din America bogată ca să muriți în sărăcia colibei voastre, o, voi, pe-a căror plute mi-a fugit tineretea (Sebeșule, ce mai faci?...) o, voi, pe cari vă așteptam de atâtea ori în zilele tineretii ca să aduceți vișine, cireșe și mure și fluiere și păstrav și floare de lipan și cântece de lotri și tămăle de brad, o, voi, cari ați fost pentru mine fantazia și ieroismul, făgăduiala bărbăției și energia admirată — O, unde sunteți?

— „Hai la mure... hai la mure...” Nu se mai aude pe străzi. Poezia codrului e îmbrăcată în uniformă, Moșul este soldat, și unde-i copilăria noastră?...

— O, Moșilor dragii!

Emil Isac.

Excursia M. S. reginei Maria a României. M. Sa regina Maria însoțită de dna Irena Procopiu, doamnă de onoare, de d. I. G. Duca, ministrul cultelor și instrucțiunii publice și de dnele Elisa Victor Antonescu și Crisoveloni, s'a înapoiat în București, venind din Vâlcea.

Suverana României a petrecut trei zile la Măldărești, aproape de mănăstirea Horezu unde a fost găzduită de d. și dna Duca.

Cât timp a stat acolo, Majestatea Sa a făcut mai multe excursiuni pela mănăstirile din județul Vâlcea, la Horezu, unde se află în construcție o reședință regală, la Bistrița, Polovraci, Crasna, Stăncești, Maniu și Lainici din jud. Gorj.

Consiliu de miniștri. Se anunță din Budapesta: Ieri, după amiază a avut loc în palatul primului ministru un consiliu de miniștri prezdat de contele Ștefan Tisza și la care au luat parte toți miniștrii, cari petrec în capitală.

Asentarea bărbaților de 43—50 ani va avea loc în Arad din 29 Septembrie până la 70 Octombrie. Ca medici la asentare sunt delegați *Dr. Maurițiu Tisch și Francisc Lust.*

Sublocotenentul Codarcea — decorat. M. Sa Monarhul l-a decorat pe sublocotenentul român *Sabin Codarcea* dela regimentul de infanterie 33, *pentru ținuta sa eroică dovedită în fața dușmanului*, cu „*Signum laudis*”. Sublocotenentul Codarcea luptă pe câmpul de război dela nord având sub comanda sa o secție de mitraliere. În luptele ce au urmat după ocuparea Lembergului secția de mitraliere condusă de sublocotenentul Codarcea s'a distins în mod deosebit. Pentru fapta eroică săvârșită subofițerii acestei secții au fost decorați cu medalii de vitejie la câteva zile după acea luptă, de comandantul armatei, iar comandantului lor, sublocotenentului Sabin Codarcea, M. Sa i-a conferit în zilele acestea „*Signum laudis*”.

Un nou tren între Bucovina și Ardeal respective Ungaria. Sunt toate probabilitățile că pe la mijlocul lunii August a. c., va fi gata linia ferată Dorna-Vatra-Bărgăul de Jos, stabilindu-se astfel legătura directă de tren între Bucovina și Ardeal respective Ungaria.

În jurul transportului de prizonieri austro-ungari. Transportul prizonierilor civili austro-ungari veniți din Serbia a fost definitiv regulat. Guvernul român a admis transitul acestor prizonieri luând însă serioase măsuri sanitare. Prizonierii vor fi transportați în vagoane închise până la punctul de frontieră Căineni și izolați cu desăvârșire până ce vor trece peste graniță.

Femele rănită de un obuz sârbesc. Femeia Elena Dumitru Ispas pe când se întorcea spre casă pe șoseaua Hovița-Vârciorova, a fost rănită la antebrațul stâng de o schiță de obuz provenită de o ghiulea trasă de artileristii sârbi dela Tekia asupra depozitului de cereale dela granița noastră.

Moartea ofițerului de marină Lerch Egon. Se anunță din Viena: Impreună cu echipajul submarinului U XII”, scufundat în Adriatica de nord și-a pierdut viața și comandantul submarinului locotenentul la marina de linie Egon Lerch, care în Decembrie, prin un îndrăzneț atac în canalul Otranto, torpilase vasul francez cu bandiera admiralului „Caurbet”, fiind distins pentru aceasta cu ordinul leopoldin și crucea de fer germană cl. I.

Prieteni „în moarte!” Cetim în „Excelsior”: Scrisoarea cea mai patetică, dela începutul răsboiului și până acum, este de sigur aceea pe care a primit-o o tânără americană, care trăiește la Paris, și care era logodită cu un ofițer de cavalerie francez, ucis în Flandra.

Dupăce vorbește de rana pe care a primit-o în piept, logodnicul îi scrie:

„Alături de mine mai zac încă doi răniți, a căror soartă — ca și a mea — este hotărâtă.

Unul din ei este ofițer de highders (infanterie de munte scoțiană) cellalt simplu uhlan (cavalerie prusacă). Scoțianul are un picior smuls din sold, iar ulanul are întreg pieptul stâng ciuruit de gloanțe de șrapnel. Cu toate suferințele și durerile lor, cari trebuie să fi fost îngrozitoare, ei se căzniră să-mi fie de ajutor. Când îmi venii în fire germanul ne administră fiecăruia — apoi și lui însuși — câte o injecție de morfină. După injecție, simțindu-ne ceva mai bine începurăm să ne vorbim. Pe englezește bineînțeles, căci scoțianul nu știa altă limbă.

Conversația ne aduse cu încetul la ființele scumpe ce le lăsasem acasă...

Englezul și germanul erau amândoi însurați de vre-un an. Deodată mă gândii la Franța, la tricolorul nostru, la tot ce Franța făcuse pentru libertate. Și mă uitai la german, care încetase să vorbească, seosese tăcut din sacul său o carte de rugăciuni și se încerca să citească serviciul religios al soldaților răniți în luptă.

Uitându-mă la el, am priceput deodată de ce ne luptam...

El muria pentru ideea de eucerire, de mărire, pe când englezul și cu mine contribuiam probabil, prin moartea noastră, la triumful civilizației și al păcii între popoare”.

Această scrisoare a fost găsită de o secțiune a Crucii Roșii franceze și expediată acum câteva zile logodniciei ofițerului mort, la Paris.

Meseriași și războiul.

(Rugămintele către Reuniunile de meseriași și către intelectualii noștri).

Năpraznicul războiu își cere jertfele sale de sânge și de avut dela toți fiii patriei de-opotrivă, aparțină ei oricărei clase sociale.

Clasa meseriașilor noștri își împlinesc și ea cu cea mai mare scumpătate datorința față de tron și de patrie, dând un însemnat contingent de bravi ostași, din cari o seamă luptă cu arma, o altă seamă ca harnici meșteri la confecționarea lucrurilor trebuincioase pentru războiu, iar alții ca simpli muncitori la diferite alte lucrări în legătură cu războiul.

Din aceste cauze reduse în activitatea lor de până aci Reuniunile noastre de meseriași, și cu ele și puținii conducători ale lor, rămași acasă, lor le revine datorința de a se îngriji de adunarea la un loc a datelor prețioase, despre jertfele de tot soiul pe cari meseriași noștri le aduc cu atâta abnegațiune pe altarul patriei.

Drept aceea ne adresăm pe această cale către toți conducătorii Reuniunilor de meseriași, cum și către toți cărturarii noștri dela orașe și dela sate, către preoții, învățătorii și ceilalți intelectuali, cu respectuoasa rugămintă să binevoiască a compune o *consemnare cât mai exactă despre toți meseriași noștri fie măiestri, fie sodali (calfe) sau învățăceli (ucenici), chemați la armată*, în care să se inducă a) localitatea, b) numele, c) meseria cu indicarea calității de măestru, sodal sau învățăcel, d) data intrării în armată, e) trupa la care e înrolat, f) dacă se găsește pe câmpul de luptă sau e aplicat în vre-un atelier sau la alte lucrări, g) rangul și distincțiile militare, h) dacă e rănit, i) dacă a murit, data decedării și locul unde a murit.

Aceste date, însoțite și de alte eventuale notițe din viața meseriașului înrolat, să se trimită la adresa subscrisului prezident spre a servi drept material vrednic la alcătuirea și tipărirea unei dări de seamă de interes și familiar și obștească.

Sibiu, 7 August 1915.

Pentru comitetul central al Reuniunilor române de meseriași.

Vlc. Tordășianu,
prezident.

Ștefan Duca,
secretar.

Gimnaziul din Brad.

Înștiințare pentru anul școlar 1915—1916.

Anul școlar 1915—16 se începe la 1 Septembrie n. 1915.

Părinții, cari doresc a-și da copiii la acest institut, sunt poftiți a se prezenta cu fiii sau fiicele lor în cancelaria direcțiunii gimnaziale la 1, 2, 3 și 4 Septembrie n. 1915, spre înmatriculare. Școlarii, cari se înmatriculează pentru primădată la gimnaziu, ori școala primară, împreună cu acesta, vor aduce *testimoniu școlar, extras de botez și certificat de revaccinare. Testimoniu școlar de pe clasa precedentă îl vor prezenta toți școlarii, cari au absolvat clasa precedentă în institutul nostru*. Examenul de corigență, de primire și supletorii se vor ține la 30 și 31 August n. a. c. Cel ce se vor prezenta mai târziu, vor trebui să dovedească cauza întârzierii.

În cl. I gimnazială se primesc numai școlarii, cari au împlinit anul al nouălea, dar n'au trecut peste al doisprezecelea; asupra primirii celor trecuți peste doisprezece ani, hotărăște conferința profesorală, și numai în 5 Septembrie se primesc atari școlarii, dacă nu s'a ajuns numărul prescris pentru o clasă.

Școlarii din școala populară se vor primi în primară, ori în cl. I gimnazială.

În școala primară nu se solveste didactru.

În clasele gimnaziale școlarii români gr. or. și gr. cat. din protopresbiteratele Zarandului și Hălmeagului solveste didactru de 16 cor. pe an, iar cel de alte confesiuni, de alte naționalități și din alte locuri, câte 24 cor. pe an.

Fiecare școlar solveste pentru bibliotecă câte 2 cor. la an, taxă pentru fondul de penziune regnicolar al profesorilor 12 cor., pentru atestate și anuar 3 cor., „Fondul școlarilor morboși” câte 1 cor., pentru fondul de excursiuni 2 cor.

Școlarii săraci, diligenți și cu conduită bună, se scutesc de didactru, sau se împărtășesc de ajutoare și beneficii din fondul „Masa studenților”, sau din alte mijloace, de cari dispune institutul. Cei ce se simt îndreptățiți la scutirea de didactru, la înscriere au a-și prezenta cererea instrădată în regulă la începutul anului. Mai târziu nu se vor lua în considerare.

Didactrul se solveste deodată la înscriere, sau în două rate și anume: întâia rată, la înscriere, și a doua în Februarie *necondiționat*.

Toate celelalte taxe în suma de 20 cor. se solveste deodată la înscriere. Fără solvirea acestora nu se va înscrie nici unul.

Fără știrea și involarea direcțiunii gimnaziale, nu e permis nici unul elev a ocupa cvartir. Acela, carl nu vor observa această îndrumare, nu se vor înscrie.

Fiecare școlar trebuie să aibă cărțile de școală, admise la acest institut. Cărțile rupte și murdare se vor lua dela școlari și se vor nimici.

Dela fiecare școlar se cere, să aibă îmbrăcăminte corespunzătoare și haine de pat.

În 6 Septembrie 1915 medicul gimnazial va vizita școlarii în prezența dirigentului de clasă, se va face împărțirea orelor și se vor începe prelegerile pe anul școlar 1915—16.

În 11 Septembrie n. 1915 se va face Invocarea Duhului Sfânt și cetirea legilor școlare.

Brad, August 1915.

Diracțiunea gimnazială:

Ștefan Albu, director.

Kenjro Tokutomi.

Până la moarte...

Roman japonez.

Tradus în românește de: P. Robescu.

(Urmare)

(37)

— Așa este vorba, O-Toyo. Cu toate că nu s'a făcut încă nimic, dar vreau ca să știi despre ce este vorba. După cum ai auzit, pe mama lui Takeo-san o știu toți că este ciudată, egoistă și încăpăținată. Iartă-mă... dar uitasem că o să fie viitoarea ta soacră, dar nu este o femeie bună, ca mama ta. Totuși, viitoarea ta soacră nu este nici un șarpe, nici un drac, ci o ființă omenească. Nu este mai puțin adevărat, că cu mult tact, tu o să poți să fii nora unei drăcoace sau a unui monstru. Eu, dacă aș fi femeie, aș ști să fac, nu numai pe doamna Kawashima, dar pe oricare zgrițuroaică mai rea decât ea, mai dulce ca turta dulce. Să te învăț ce ai de făcut. Ascultă, O-Toyo: când tu o să intri în casa aceia ca ajutoare, sau mai bine zis candidată la măritis, să nu mai fii așa leneșă ca acum. Să te scoli de dimineață — știi că bătrânii se sciolă de vreme — să faci tot ce trebuie bătrânei, lăsând la o parte celelalte treburi. Pe urmă, să nu fii așa de supărăcioasă ca acum... ba este nevoie să fii foarte supusă, înțelegi? Să fii supusă chiar când te-o certa rău, să te umilești dacă ți-o porunci ceva nedrept, să nu zici nimic, chiar dacă ai avea dreptate. Dacă vei face așa, dânsa nu o să te mai lase să pleci. Nu uita proverbul: „o înfrângere este o jumătate de victorie.” Al treilea... sfatul acesta poate să fie prea de timpuriu, dar ți-l dau și pe acesta, pentru că veni vorba... al treilea, după ce te vei fi măritat cu el, să nu te arăți prea fericită. Negreșit, în intimitatea voastră, poți să fii or cum crezi, asta nu mă privește, dar vreau să zic că trebuie să fii cu mare băgare de seamă, pentru străini. Pe urmă, să fii foarte blândă cu soacră-ta, dar cu bărbatul tău să te ții întotdeauna puțin cam mândră, și nu ar strica, ca de față cu mama lui, să-i faci câte o observație. O mamă, ar trebui să fie mulțumită văzând că nora își iubește bărbatul, dar din păcate nu este așa. Poate din pricina geloziei sau din egoism. Pe de altă parte, dacă ții prea mult la bărbatul tău, s'ar putea să-ți neglijezi soacra, sau dânsa să creadă că o neglijezi... După cum ni se pare, O-Nami-san a făcut greșeala aceasta, arătându-se prea fericită cu Takeo. Dese-ori, neînțelegerile dintre soacră și noră se nasc din faptul că mama este lăsată singură, iar tânăra pereche este prea fericită. Pune-ți în gând, să te faci iubită de soacră; dânsa, mai curând sau mai târziu. Deocamdată, ajung aceste trei. Ca atunci, dinspre partea mea, poți să stai toată ziua de gât cu Takeo. De față cu mama lui însă, n'ar trebui nici să-i surâzi. Aș mai avea de dat o mulțime de alte sfaturi, dar le las pe mai târziu. Deocamdată, ajung aceste trei. Ca să devii nevasta lui Takeo, trebuie să te înveți să te stăpânești.

Pe când dânsul vorbea, intră o fată, adu-

când o scrisoare. Yamaki rupse sigilul, ceti repede și zise tare:

Vedeți? Doamna Krawashima dorește să-mi vorbească.

După două săptămâni dela plecarea lui Takeo la manevrele navale, și cu câteva zile mai înainte de scrisoarea trimisă de baroneasa lui Yamaki, Nami iar a vărsat sânge. Doctorul fu chemat în grabă, și cu toate că lucrul nu era prea grav, dar doamna Krawashima se hotărî s'o isprăvească.

După două zile, dânsa, care ieșea așa de rar din casă, se duse la familia Kato, la Jidamachi.

(Va urma)

Ultima oră.

VENIZELOS ÎNSĂRCINAT CU FORMAREA NOULUI CABINET GREC.

Berlin. — „Hamburger Fremdenblatt” reproduce o telegramă a ziarului „Messagero”, după care d. Venizelos ar fi fost însărcinat de regele Constantin cu formarea noului cabinet. Gunaris și ceilalți miniștri au avut Marția trecută o conferință cu toți reprezentanții împătritei înțelegeri, după care primul ministru a avut o lungă convorbire cu regele.

MINISTRUL ROMÂN DIN ATENA ÎN AUDIENȚA LA REGELE CONSTANTIN.

București. — O telegramă din Atena anunță că d. Filodor, ministrul României în capitala Greciei, a fost primit zilele acestea într-o lungă audiență de M. S. regele Constantin, care s'a restabilit pe deplin de boala de care a suferit.

Cu acest prilej, regele Greciei s'a interesat de aproape de sănătatea augustului nostru suveran, urându-i însănătoșire grabnică.

Se știe de altfel, că M. S. regele Ferdinand s'a însănătoșat pe deplin.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Aviz abonaților din România.

Fiindcă poșta din Țară nu primește mandate poștale cu bani pentru Austro-Ungaria, rugăm stîm. noștrii abonați, ca abonamentul să-l transmită reprezentantului nostru administrativ: Dlul Inginer Grigore Dabija — București, str. Rumeoară 23., care este îndreptățit a face orice fel de incassări în contul nostru.

Cu acest aviz am răspuns deselor întrebări ce neconțin primeam în chestie dela abonații noștri din Țară.

ADMINISTRAȚIA ZIARULUI.

POSTA ADMINISTRATIEI.

Au plătit în abonament următorii: D. Avram Drăgoș, Kerestelek 18.80 cor. până la 12 Noemvrie a. c.; D. Iulian Fărcaș, Nadăș 14 cor. pe sem. II. a. c.; D. George Tiapoș, Otlaca 4.80 cor. până la 31 Iulie a. c.

George Banilevici, Marginea, în 21/VII 1915 primit 14 cor. abon. achitat până la finea anului 1915.

PRIMESC ELEVI

în proviziune întreagă și dau Instrucțiune. Pentru succes garantez. Supraveghere conștiințioasă. Vatră familiară. Vorbesc românește.

L. BOTHA,
profesor de liceu.

Upeșt, Vasut-utca nr. 33.

(Go 2488—2)

CONCURS.

„Maramurășana” inst. de cred. și economii societate pe acții în Sighetul-Marmatiei publică concurs pentru postul de contabil, după ce contabilul ales din cauze neprevăzute nu și-a putut ocupa postul.

Salarul anual 2400 cor., bani de cvartir 600 cor. și tantiemă statutară eventual adaus de plată.

Dela concurenți se cere absolvirea școlii comerciale, atestat de maturitate, praxă — să poată lucra independent, cunoașterea limbilor română, germană și maghiară și cautiune 2000 coroane.

Petițiunile de concurs sunt a se înainta până în 5 Septembrie a. c. la adresa direcțiunii institutului în Maramarossziget.

Contabilul se alege pe un an de probă. Postul este de a se ocupa din 15 Septembrie a. c.

Sighetul-Marmatiei la 11 August 1915.
(Ma 2490—3) Direcțiunea.

La o familie românească din Arad se primesc în vipt 2 fete eventual 2 băieți până la 15 ani.

A se adresa la administrație.

Librăria diecezană din Arad, (strada Deák Ferenc Nr. 35) caută un sodal librar și un practicant

care a absolvat cu succes cel puțin 2 clase la o școală medie. (Li 2489 — 3)

UN COMIS (călă) care a servit deja în bransa de băcănie și bumbăcărie, află la subsemnatul per 15 Septembrie a. c. aplicare. Se cere cunoașterea limbilor română, germană și maghiară și liber de miliție.

NICOLAE DUȘOIU, Brassó (Du 2485—2)

SE PRIMESC

îndată 2 ucenici absolvenți de 1—2 cl. gimn., reale etc. în prăvălia mea mixtă.

A se adresa direct subscrisului
CORIOLAN PETROVICIU, comerciant. Zám (Pe 2484—3)

Vlăștari de salcâmi (bagrin) de 2 ani, calitatea I

de 70—100 cm. înălțime 1000 buc. 8 cor.
» 100—150 » » » 12 »
peste 150 » » » 16 »

De vânzare la pepiniera:
Klár és Demeter, faiskolája.
Nyiregyháza. (Ka 2491—6)

VINURI

vechi și noul de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) Petru Benea, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911 — 1912
Vin alb — — — 1.00 —.90
Rizling — — — 1.10 —.92
Boșu de Miniș — — — 1.60 1.20
Carbenet — — — 1.40 —.

Vinuri vechi și noul din anul 1914.
Vin alb — — — —.80 —.70
Rizling — — — —.82 —.72
Șiller — — — —.84 —.74

Vinul se expediază cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru Calitatea vinului garantez.

No 947 **Petru Benea** propr. și neg. de vinuri Világos (Arad m).

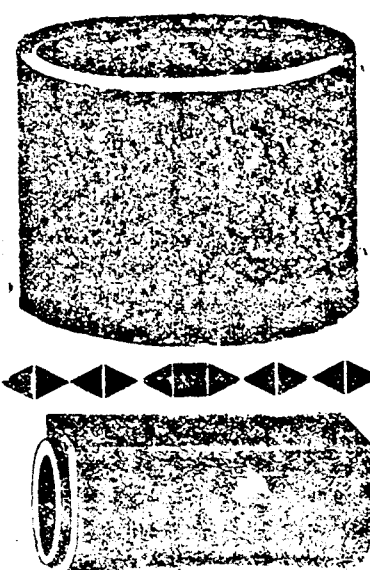
BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1914.		ACTIV		1915.	
12 Iulie				4 Iulie	11 Iulie
153 630 107	} stoc } metalic	aur (monete)	164 494 114	262 110 418	263 821 174
—		„ (depozitat)	25 220 000		
—		„ (lingouri)	205 000		
210 264 008		(trate și disponibil consid. ca aur	73 902 060)		
887 282		Argint și diverse monede		581 911	545 279
175 850 764		Efecte scontate		214 176 937	210 955 807
49 278 656	} 25 056 300 Impr. pe ef. publice	25 056 300 Impr. pe ef. publice	26 586 000	49 814 420	49 198 042
11 924 059		48 445 100 Impr. pe ef. publ. în ct. crt.	49 015 000		
—	24 222 356 22 222 744	din care nu s'au ridicat lei	26 402 958 22 612 042		
11 546 177		Imprum. Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)		11 273 958	11 273 958
16 762 877		Imprumutul statului în cat crt pe bonuri de tezaur 3% aur (1914/1915.)		217 972 909	221 974 938
4 036 281		Efectele Capitalului social		10 660 471	10 660 471
6 720 472		Efectele fondului de rezervă		16 411 177	16 411 177
1 075 420		„ amort. imobil. mobil. și mașinilor		3 956 681	3 956 681
70 489		Imobile		6 737 913	6 737 913
130 804 017		Mobilier și mașini de imprimerie		1 110 861	1 110 861
136 467 280		Cheltuieli de Administrațiune		28 572	54 999
22 021 500		Efecte și alte valori în păstrare		186 342 041	187 522 541
24 353 937		Bonuri de tezaur 3% aur în gaj p. Imprum. Statului		300 000 000	300 000 000
14 794 254		Efecte în gaj și în păstrare provizorie		161 775 904	160 896 684
816 857 418		Conturi curente		17 381 435	17 086 091
		Conturi de valori		21 987 748	21 879 354
		Conturi diverse		33 472 759	33 478 855
				1 465 796 110	1 467 064 825
		PASIV			
12 000 000		Capital		12 000 000	12 000 000
37 179 870		Fond de rezervă		89 780 616	39 780 616
5 526 192		Fondul amort. imobil. mobil. și mașinilor		5 907 700	5 907 700
413 630 360		Bilete de bancă în circulațiune		666 959 532	668 663 977
8 810 594		Profit și Pierdere		4 903 667	4 902 667
386 513		Dobânzi și beneficii diverse		170 004	480 314
16 769 347		Conturi curente și recipise la vedere		67 701 968	67 481 578
267 271 297		Efecte și alte valori de restituit		598 117 945	597 919 225
60 283 245		Conturi diverse		70 255 678	69 928 748
816 857 418				1 465 796 110	1 467 064 825

Taxa: Scont 6%, Dobânda 7%.

(Zi 2008)

FRĂȚII ZSIBRITA

Întreprindere pentru zidiri și fabrică pentru articli de ciment.

VERSE CZ (Vârșeț), Pancsovai-ut nrul 57.

Aducem la cunoștința On. publică că ținem permanent în depozit următoarele produse. — Vase de ciment pentru soluțiuni de peatră vânăta pentru vii, în mărime dela 200 până la 600 litri. Filtre de beton și țevi pentru canale dela un diametru de 10 până la 100 cm. vâlaie pentru porci și vite etc. — Primim și executăm așezări de asphalt și beton, basine de beton de fer în toate mărimile, iesle din beton de fier, stâlpi, trepte stabile și atârătoare din ciment sau fer lucrat artistic, canalizări, poduri și filtre precum și totfelul de lucrări în bransa de ciment și asphalt.

La cerere în persoană sau scris, stăm cu plăcere la dispoziție cu oferte.

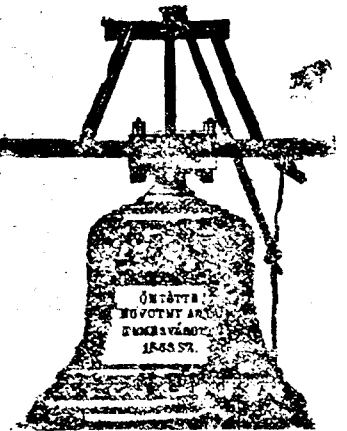

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

Fiul lui Antoniu Novotny, Timșoara-Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricte, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scutite de orepare. — Sunt recomandate cu deosebire CLOPOTELE GĂURITE, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cel de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kgr. este egal în ton cu un clopot de 481 kgr. patentat după sistemul vechi. — Se mai recomandă spre facerea scaanelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fier bătut — că și spre turnarea de toate de metal. —

Prețuri-curente ilustrate trimit gratuit.

IN LOO DE BENZIN
vă oferim cu deplină garanță
BENSOLIN

Se poate întrebuița fără permisiune prealabilă din partea autorităților.— Prețul per 100 kgr. 150 cor. de un vas. A se timite anticipativ 50 cor. arvună.

KELLNER ÉS SCHANZER,
magazin de vehicule, motoare cu aburi și benzină, mașini agricole, râșnițe, mori.
BUDAPEST, Kálmán utca 3. szám.

ATELIER DE CURELARIE, ȘELĂRIE și COFERARIE
ORENDT G. & FEIRI W.
ODINIOARA SOCIETATEA CURELARILOR
Strada Cisnădiei 45. SIBIU, Heltauer-gasse 45.

Magazin bogat în articole pentru curățat, călărit vânat, sport și volaj, poclăzit și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie pe lângă prețurile cele mai moderate. CURELE DE MAȘINI, CURELE DE CUSUT ȘI LEGAT SKY (vârșobi), permanent în depozit. Toate articolele din branșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin. Liste de prețuri la cerere se trimite franco. (O-9)

Comandele prin poștă se efectuează prompt și conștientos.

Cea mai bună apă de dinți premiată la mai multe expoziții internaționale cu cele mai mari distincții.

500 cor.
plătesc aceleia care după întrebuițarea
apei de dinți **BARTILLAS**
—o sticlă 80 fil.— mai are durere
de dinți sau miroasă gura. :

Ed. Bartilla-Winkler's Nachf.
:: L. PLAN ::
Wien, X. Goethegasse 7.

Se poate cumpăra în toate apotecile și drogheriile. Să se ceară pronunțat Apă de dinți Bartilla; pentru denunțările falsificațiilor plătesc onorar bun. În comunele în cari nu se poate căpăta această apă trimite franco 7 sticle pentru prețul 5 cor. 80 fil.

SZLANNÁR ÉS RÓTH

întreprindere de pictură de sticlă,
altare, biserici și sticlărie decorativă

Oradea-mare (Nagyvárad), Arany-János-u. 14.

(Sa 2166)

Execută foarte frumos pictarea de sticlă,
biserici, altare, icoane și fresco, totfelul de
lucrări de marmoră. Execută decorațiuni de
sticlă, lucrări de mozaic italiene și americane.
Aurături și pictarea tablourilor staționare.

**Pictură pe sticlă
și atelier mozaic**

pentru biserici și alte feluri de clădiri.
Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și
MODERN în cadrul de ARAMĂ și PLUMB, cu
prețuri convenabile execută

RUHR és SPITZ

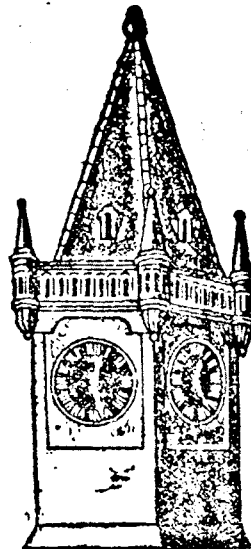
Budapest, VIII., Liliom-u. 28 sz.

Proiecție și prospecte gratis.
(Rm 1928-50).

CEASURI PENTRU BISERICI.

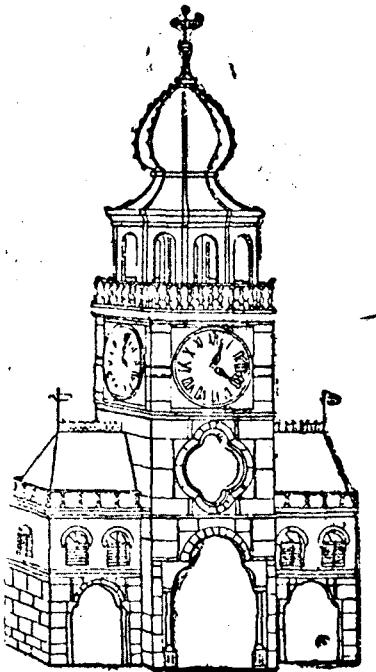
**SZÁNTHÓ
GYULA**

fabrică de ceasuri pentru biserici
NAGYVÁRAD,
Damjanich-utca 30 szám.

Lăferantul diecezelor gr. or. și gr. cath.

Oferă ceasuri pentru biserici cari se trag odată pe săptămână, odată la 8 zile și odată la zi, durabile și precise. Prețuri ieftine. Fabrică cu putere electrică. Garanță pe mai mulți ani. Prețurile la dorință se trimite gratis. Plăci (tablă) pentru ceasuri cari luminează noaptea, executate admirabil. — Prețuri ieftine. (Sa 88)

Unde

se pot cumpăra
cele mai bune și
mai elegante

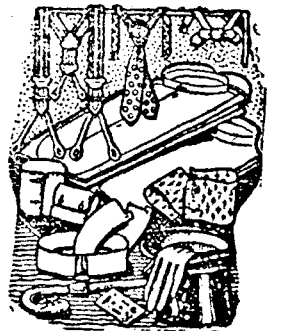
PLOIERE?

Unde se pot afla noutățile
cele mai moderne. — **En-tout-cas**
și ploiere pentru dame și bărbați în executare perfectă și
estetică, de calitatea cea mai bună și cele mai moderne

albituri pentru bărbați

în executare recunoscută de cea mai bună.

Cămeși de modă albe și colorate;
GULERE și MANGETE
albe și colorate; BATISTE de buzunar;
BRATELE; CRAVATE pentru gulere
simple și duble; CĂMEȘI din păr de
camilă; CIORAPI și alți articlii de modă
p. bărbați în sortiment bogat și cu pre-
țurile cele mai ieftine se pot cumpăra dela

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de paraplec și prăvălie de articlii de modă pentru bărbați

SIBIU (Nagyszeben), Piața mare, palatul „Bodenkredit“.